

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	21. juni 2024

Sak 063-2024

Forskning og innovasjon til pasientens beste. Nasjonal rapport fra spesialisthelsetjenesten 2023

Forslag til vedtak:

Styret tar rapporten «Forskning og innovasjon til pasientens beste» til orientering

Hamar, 14. juni 2024

Terje Rootwelt
administrerende direktør

1 Hva saken gjelder

Forskning og innovasjon til pasientens beste er RHF-enes felles rapport med eksempler på hvordan forskning og innovasjon bidrar til bedre klinisk praksis. Rapporten inneholder i tillegg et kapittel med nøkkeltall basert på data fra forsknings- og innovasjonsaktivitet i helseforetakene i 2023. Rapporten ble formelt overlevert til Helse- og omsorgsdepartementet v/statssekretær Ellen Rønning-Arnesen 30. mai 2024, der fire av forskerne bak prosjektene i rapporten fikk anledning til å gi en nærmere presentasjon av eget prosjekt.

Rapporten blir med dette lagt fram for styret i Helse Sør-Øst RHF.

2 Hovedpunkter og vurdering av handlingsalternativer

Oppdraget om en nasjonal rapport om forskning og innovasjon ble første gang gitt i oppdragsdokumentet fra Helse- og omsorgsdepartementet for 2013, og har blitt videreført årlig etter dette. Oppdraget til RHF-ene er å synliggjøre hvordan resultater fra forskning og innovasjon har bidratt til forbedret klinisk praksis/tjenesteutøving gjennom eksempler på prosjekter, og i tillegg vise resultater basert på nasjonalt tilgjengelig statistikk om forsknings- og innovasjonsaktivitet.

Den framlagte rapporten er den ellefte i rekken. Rapporten er utarbeidet av en nasjonal arbeidsgruppe under ledelse av Helse Vest, og er forankret i RHF-ene sitt AD-møte. Arbeidsgruppen har to representanter fra hvert RHF og to brukerrepresentanter. Rapporten presenterer i alt 18 prosjekter fra helseforetak over hele landet. Arbeidet med presentasjon av prosjektene har involvert kommunikasjonsavdelingene i de aktuelle foretakene. Helse Vest RHF har utført det redaksjonelle arbeidet.

Kapitlet om nasjonale nøkkeltall inneholder figurer og tabeller med data fra blant annet eRapport, som er RHF-ene sitt system for rapportering fra forsknings- og innovasjonsprosjekter, NIFU (Nordisk institutt for studium av innovasjon, forskning og utdanning), Cristin (Current Research Information System in Norway), Forskningsrådet og Induct (innovasjonsrapportering).

Prosjektene som er omtalt i rapporten, har fokus på hvordan forskning og innovasjon bidrar til kunnskapsutvikling og nytte for pasientbehandlingen. Å synliggjøre resultater fra forskning og innovasjon i spesialisthelsetjenesten er viktig for omdømmet blant vedtaksorgan, det politiske miljøet og publikum generelt.

I utvelgelsen av prosjektene er det tatt hensyn til blant annet kvalitet, fagområde, geografi, forskning vs. innovasjon og universitetssykehus vs. mindre sykehus. Det er også tatt hensyn til nasjonale satsingsområder og hvilke fagfelt som har vært presentert i tidligere rapporter.

Fordeling av prosjekt per region:

- Helse Nord: 3 prosjekter
- Helse Midt-Norge: 3 prosjekter
- Helse Vest: 4 prosjekter
- Helse Sør-Øst: 8 prosjekter

Kapittelet om nasjonale nøkkeltall er delt inn i tre hoveddeler: forskning, innovasjon og brukermedvirkning:

1. Forskning

- a) Indikatorer i nasjonalt målesystem
- b) Publiserende forskere og forskningssamarbeid
- c) Stipendiater finansiert av regionale helseforetak
- d) Fagområde og type forskning
- e) Samarbeid med industri og næringsliv
- f) Forskning på regions- og helseforetaksnivå

2. Innovasjon

- a) Innovasjonspotensial i forskningsprosjekter
- b) Innovasjonsindikatorer
- c) Regionale innovasjonsprosjekter
- d) Pilot Helse (artikkel)

3. Brukermedvirkning

- a) Brukermedvirkning i forskningsprosjekter
- b) Brukermedvirkning i innovasjonsprosjekter

Både for forskning og innovasjon er det etablert nasjonale indikatorer, og disse er fulgt gjennom flere år. Fra 2006 til 2021 ble antall vitenskapelige publikasjoner (figur 2 i rapporten) med adresse i helseforetak nesten tredoblet. I 2021 var det en topp, mens tallene for 2023 er nesten tilbake på 2020-nivå. Antall avlagte doktorgrader (figur 1 i rapporten) gikk opp i 2022 etter en stor nedgang i 2021, men går noe ned igjen i 2023. Fordelingen av regionale forskningsmidler på fagområder holder seg i stor grad stabil over tid når det gjelder hva som er de fem største fagområdene (figur 10 i rapporten). Over de ti siste årene har likevel psykisk helse og nevrologi styrket seg relativt til andre fagområder.

Alle tall knyttet til indikatorene for 2023 blir publisert på regjeringens nettside om måling av forskningsproduksjon i første halvdel av juni, *Nasjonalt system for måling av forsknings- og innovasjonsaktivitet i helseforetakene og kompetansesentre utenfor spesialist-helsetjenesten*.

Innovasjonsindikatoren måler ulik type aktivitet. Det er et arbeid på gang for å endre denne indikatoren, og rapport fra dette arbeidet er ventet sommeren 2024.

Siden 2021 har det, som følge av Nasjonal handlingsplan for kliniske studier, vært et sterkt fokus på å øke antallet både av kliniske studier og av pasienter som blir inkludert i slike studier. Fra 2019 til 2023 har antallet inkluderte pasienter økt fra 13 783 til 22 506 årlig.

Antallet studier har ikke en like tydelig økning. Det store flertallet av disse studiene er legemiddelstudier. Samarbeid med industri og næringsliv og andre aktører kommer også frem i flere av figurene.

Målet med brukermedvirkning i forsknings- og innovasjonsprosjekter er å bedre kvalitet og relevans på prosjektene gjennom at brukerens erfaring, perspektiv og behov påvirker og utvikler forskning og innovasjon. Brukerne kan delta i ulike deler av prosjektet og/eller på et mer overordnet strategisk nivå. Mellom 80 og 85 prosent av forsknings- og innovasjonsprosjekter med regional finansiering oppgir at de har brukermedvirkning, et tall som har vært nokså stabilt de siste årene.

3 Administrerende direktørs anbefaling

Forskning og innovasjon er viktige for å utvikle ny behandling og bedre helsetjenester. Administrerende direktør mener rapporten «*Forskning og innovasjon til pasientens beste. Nasjonal rapport fra spesialisthelsetjenesten 2023*» gir et godt bilde av denne virksomheten.

Administrerende direktør anbefaler at styret tar rapporten «*Forskning og innovasjon til pasientens beste. Nasjonal rapport fra spesialisthelsetjenesten 2023*» til orientering.

Trykte vedlegg:

- Forskning og innovasjon til pasientens beste. Nasjonal rapport fra spesialisthelsetjenesten 2023.

Utrykte vedlegg:

- Ingen